

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/2022-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho prerokoval oznámenie sudkyne I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Jany Baricovej** o dôvodoch jej možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 690/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Jana Baricová **je vylúčená** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 690/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudkyne

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 690/2022 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 100/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 118/2020. Vec bola pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Baricovej, ktorá je členkou I. senátu ústavného súdu, ktorý podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh

práce“) pracuje v zložení Miloš Maďar (predseda senátu), sudkyňa Jana Baricová a sudca Rastislav Kaššák.

2. Sudkyňa I. senátu ústavného súdu Jana Baricová listom z 15. marca 2022 podľa § 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámila predsedovi ústavného súdu dôvod svojho možného vylúčenia vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 690/2022. Týmto dôvodom je, že podkladom pre súdny spor vedený na okresnom súde *„je rozhodovanie Ministerstva školstva Slovenskej republiky týkajúce sa zaradenia školy do siete škôl a vyradenia školy zo siete škôl, ktoré bolo predmetom prieskumu v správnom súdnictve, kde som rozhodovala v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 6 Sžo 93/2008 predchádzajúcemu rozhodovaniu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo72/2015. Rozhodnutie v tomto ostatnom správnom súdnom konaní bolo predmetom ústavného prieskumu v konaní sp. zn. III. ÚS 257/2018, v ktorom som bola uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 64/2018-7 zo 14. februára 2018 vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie. Napriek tomu, že konanie vedené pod sp. zn. Rvp 690/2022 sa týka namietaných prietahov v civilnom sporovom konaní, v ktorom sa sťažovatelia pred okresným súdom domáhajú proti Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), náhrady škody spôsobenej im nesprávnym výkonom verejnej moci, tento nimi tvrdený výkon verejnej moci spočíva v opakovanom nesprávnom úradnom postupe v správnom konaní a nezákonnými rozhodnutiami ministerstva v ňom, a teda súvisí aj s hore označenými správnymi súdnymi konaniami.“.*

2.1. Sudkyňa Jana Baricová uviedla, že nemá nijaký pomer k účastníkom konania ani k právnenému zástupcovi sťažovateľov, no jej predchádzajúce vylúčenie z konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 257/2018 by mohlo vyvolávať pochybnosti o jej nezaujatosti so zreteľom na pomer k veci.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

3. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže

subjektívne rozhodovať absolútne nestranné, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

4.1. Podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu.

5. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

5.1. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

5.2. Pokynom predsedu ústavného súdu zo 16. marca 2022 bolo oznámenie sudkyne Jany Baricovej pridelené II. senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu a sudkyňa spravodajkyňa) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti (ďalej len „námietský senát“).

6. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu oznámenia sudkyne Jany Baricovej vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľom, resp. k ich právnenému zástupcovi sa necíti byť zaujatá. Rovnako samotné správanie sudkyne nijako nespochybňuje jej subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené teda nie je možné sudkyňu ústavného súdu Janu Baricovú považovať za subjektívne zaujatú.

7. Námietský senát tak následne podrobil nestrannosť sudkyne Jany Baricovej v danom prípade aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jej oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania) existovať objektívne odôvodnené obavy, že táto sudkyňa vo veci nie je nestranná.

8. Podľa názoru námietkového senátu napriek tomu, že sa sudkyňa Jana Baricová subjektívne necíti byť vo veci zaujatou, z objektívneho hľadiska nemožno ignorovať, že sťažovatelia ústavnou sťažnosťou namietajú porušenie svojich práv vo vzťahu ku konaniam vedenými pred okresným súdom a krajským súdom, ktorých predmetom je náhrada škody spôsobenej im nesprávnym výkonom verejnej moci, ktorý súvisí so správnym súdnym konaním, v ktorom sudkyňa Jana Baricová rozhodovala, pričom sudkyňa Jana Baricová bola zároveň aj uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 64/2018 zo 14. februára 2018 vylúčená z rozhodovania o predchádzajúcej súvisiacej ústavnej sťažnosti sťažovateľov vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 257/2018.

9. Ústavný súd dospel k záveru, že aj keď sťažovatelia ústavnou sťažnosťou nenamietajú meritórne rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, ale „len“ porušenie ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu a krajského súdu v predmetných konaniach, už uvedené skutočnosti môžu zakladať objektívnu pochybnosť o nezaujatosti zákonnej sudkyne ústavného súdu so zreteľom na jej pomer k veci, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu